

HOLMI

XX. évfolyam 5. szám

2008. május

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

TARTALOM

- Tóth Krisztina*: Földlakó • 583
Csengery Kristóf: Peruiak az aluljáróban • 590
Tisztás, kabát, táska • 590
Dal a névről • 591
Demény Péter: Búcsú • 591
Nemes Nagy Ágnes hagyatékából (II) (*Közzéteszi*
Ferencz Győző) • 592
Rába György: Utcabál • 608
Szellemeikkel társalogna • 608
Dávidházi Péter: József, Illyés, Jób (I) (Párhuzamos
verselemzés bibliai fénytörésben) • 609
Bogdán László: Bolyongások a dalmát szigetvilágban
(Ricardo Reis tahiti fekete
füzetéből) • 621
Magyar László András: Átváltozások • 624
Babiczy Tibor: Mozaik • 627
Beck Tamás: Egy félsüket monológja • 628
Hazatérés • 629
Lukácsy András: Lex Gerenday (Egy polgárcsalád
százötven éve) • 630
Tatár Sándor: Nyilván a Nirvána • 644
Miklya Anna: Matrózcsomó • 646
Kétarcú isten • 647
Miklya Zsolt: Filter nélkül • 648
És a lógázás • 648
Tanúk nélkül • 649

- Beke József*: A költő üzen (Jelek a sorok között
Radnóti Miklós verseiben) • 649
Baranyai László: Narrációk egy témára • 658

FIGYELŐ

- Keresztesi József*: Metamorfózisok (Bertók László:
Hangyák vonulnak) • 668
Tarján Tamás: A bús gyermek/szegény férfi
toposzai (Tatár Sándor: Requiem;
Bejáró művész) • 670
Szegő János: Kétpercesek (Méhes Károly:
Hollander Emőke meztelenül) • 676
Doboss Gyula: Vallomás és szemiotika (András Sándor:
Gyilkosság Alaszkában; Szent Kujon
megkísértése) • 679
Wilheim András: Holant olvasni (magyar fordításkötetein
merengve) • 682
Sántha József: A tréfacsináló és cimborája
(Thomas Bernhard: Az olasz férfi) • 684
Hetényi Zsuzsa: Sztálin szorulása, Berija bagzása –
intenzív és extenzív totalitarizmus
(Vaszilij Akszjonov: Moszkvai
történet) • 690
Sik Domonkos: A szociológia bűnbeesése (Felkai
Gábor: A német szociológia története
a századfordulótól 1933-ig) • 699

Köllő János: Kemény István (1925–2008) • 705

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág
Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
(Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)
További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
Előfizetési díj fél évre 2500, egy évre 5000 forint, külföldön 50, illetve 100 euró
Tördelte: Kardos Gábor. Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Tóth Krisztina

FÖLDLAKÓ

„Lenyúltam, felemeltem a fejet... s bizonytalan mozdulattal, mint aki visszaad egy ajándékot, amit meg sem érdemelt... a nyaka fölé közelítettem, és kérdően néztem rá...”

(Karinthy Frigyes: ARABELLA)

Nehezen körbeírható érzés, afféle előjel nélküli előérzet volt. Nem lehetett tudni, mitől élesedett ki hirtelen a látása az addig figyelmen kívül hagyott mozzanatokra, de a szokott útvonalon egymás után fedezte fel a különös részleteket. Először a félbehajlott söröskupakok a HÉV-megálló letaposott földjében: eddig sohase vette észre őket. Mint-ha több száz arc nélküli szem hunyorgott volna a szűrt téli fényben.

Lakják a földet – futott át rajta.

Ment tovább, gyalogolt a lakótelep felé. És akkor a kopott, füves mezsgyén, ahol a kutákat szokták futtatni, ott volt az a két talp. Nem cipők, hiszen olyat gyakran látni, főleg a konténerek mellé kitéve. Nem: ez két talp volt egymás mellett, fölfelé fordítva. Odalépett, lehajolt. Mint egy álomban, egy ember állt a földben, csak a talpa látszott.

Ezek szerint ki van fordítva a világ, és a lélegző valóság valahol odaát van. Akkor lehet, hogy valójában mind halottak vagyunk. Ilyeneket gondolt, miközben felért a másodikra. Mindig ilyen bonyolult és zavaros belső mondatai voltak, úgyhogy rég le is szokott róla, hogy megossa őket a többi emberrel. Gyorsan rendbe szedte magát, mert fél tízre várta a férfit, aki otthon minden második délelőtt azt mondta a feleségének, hogy elmegy focizni, majd megjelent egy nagy kék sporttáskával, és maradt fél egyig. Utána sietett a gyerekért az óvodába.

A nő sokat tűnődött azon, hogy mennyire nem ért a focihoz, és mikor legutóbb a férfi a háta mögé lépve az ágyra billentette, akkor hirtelen felrémlt neki, hogy ez les. Amikor meg orális szex közben megfogta a fejét, akkor az is eszébe jutott, hogy henc, tilos kézzel a labdához érni. Vagy nem mindig? Ezt az adott pillanatban nem tudta megkérdezni, utána meg elfelejtette. Ezen a délelőttön azonban ismét eszébe jutott. A férfi éppen fogta a fejét – sőt nemcsak fogta, hanem fekvé a combja közé szorította –, a nő meg azon gondolkodott, hogy megint henc, előtte meg les volt. A lesről viszont eszébe jutottak a kupakszemek, azokról pedig a földben álló ember. A cipőtalpból nem lehetett eldönteni, férfi- vagy női testben folytatódik-e a föld alatti rész. Állandóan látta maga előtt az agyagkatonaként lefelé álló valakit, folyton az a két talp járt a fejében. Illetve most a férfi járt a fejében, ki-be, ki-be, de én most a gondolataira célzok, amelyek a HÉV-megállónál időztek, s melyek folyományaként megint erősen érezni kezdte azt a reggeli szédülést, amely hazafelé erőt vett rajta. Megjelentek előtte a fémesen hunyorgó szemek meg a földben strázsáló alak, képek merültek föl a gyerekkorából, és ahogy telt az idő, egyszer csak egyre különösebben érezte magát. Nem lehet tudni, mikor történt pontosan, melyik volt az a másodperc, amikor azt érezte, hogy a feje elválik a testétől, de tény, hogy a szeretkezés egy pontján ez bekövetkezett.

Nem valamiféle szürreális mozzanatról van szó, a képzelet játékaról vagy módosult tudatállapotról. Nem is arról, hogy egy érzés fizikai formát öltött volna, vagyis nem úgy érezte, hogy leesik a feje, hanem valóban levált. Azt is tudom, hogy az úgynevezett realitás ezt nem engedi meg. Hogy vannak csigolyák, artériák, inak és mindenekelőtt van gerincvelő, vagyis hogy egy elbeszélés nem dobálózhat felelőtlenül az erőltetett hasonlatokkal, pláne nem az emberi fejekkel. De mégiscsak ez történt. A nő annyit érzékelt, hogy a férfi ütemesen ringatja a tenyerében a fejét, de a teste már nem veszi át a mozgás ritmusát, sőt egyre kényelmesebb pozícióban fekszik az ágyon. A kissé kicsavart helyzetből apránként visszafordult, fél könyékre emelkedett, majd amikor észlelte, hogy a férfi önfeledten folytatja tovább a játékot, egyszerűen arrébb kúszott. Szeretője mindeközben semmit nem sejtett, a nő mellét ugyanis már jóval korábban elengedte, adott pillanatban már csak a szájára koncentrált. A nő pedig – jobb híján nevezük így magát a testet – közben feltápáskodott, és kiegyenesedett. A lepedőn volt némi vér, de nem több, mint egy gyengébb menstruációnál, szóval szó se volt spriccelő erekről meg lüktető, bugyogó sebről, mint a filmekben.

Az egri várat ostromló piros sapkás janicsár jutott eszébe egy régi filmből, akivel a magyar dalia egyetlen vízszintes kardcsapással végez. Gyorsan a nyakához kapott. Réműletes érzés volt tapintani a ruganyos, érzéketlen és enyhén nedvező felületet. Nem spriccelt és nem lüktetett, már amennyire a meglepett, lakkozott körmű kéz ki tudta tapogatni. A test először kiment a konyhába, és arra gondolt, hogy iszik egy pohár vizet, de ez így, ebben a formában sajnos nem volt lehetséges. Ekkor elszaladt pisilni, mert már régóta kellett neki, csak nem akart szólni, a férfi ugyanis szeretett azon élcelődni, hogy mindig pont szex közben kell vécére mennie. Kapkodta a lábát a hideg kövön, a fürdőszobában is elcsöppögtetett egy kis vért, jó bőven pisilt, aztán visszasétált a szobába. A férfi még mindig a fejjel bajlódott, de látszott, hogy hamarosan kielégül. A test visszakúszott a helyére, aláfurakodott a nyaknak, és óvatosan megkereste az illesztési felületet. Sikerült a dolog, enyhe bódulat maradt csak utána, de ez szex után elég normális dolog. Hamarosan a szívverésük is helyreállt, bár a férfi mellkasa hosszabban dübörgött.

Később ez a különös baleset többször is megisméltődött: a nő nem merete szóba hozni, a férfinak pedig nem tűnt fel. Minden alkalommal gyorsabban és simábban zajlott a folyamat. A nyakon bizsergő, aztán kivörösödő csík előre jelezte, hol lesz a törésfelület. Érdekes, hogy a visszaillesztés után sohasem maradt igazi, látványos heg, csak egy hámló, piros sáv, amit ekcémakenőccsel jól el lehetett mulasztani. Néhány hét elteltével a nő azt vette észre, hogy a folyamat időnként már beszélgetés közben megindul. Ültek például a kanapén, és bizseregni kezdett a nyaka. Vagy utaztak a HÉV-en, éppen valami munkahelyi fordításról mesélt a férfinak, amikor hirtelen olyan érzése támadt, mintha apró szemű nyakláncot húzgálnának körbe az álla alatt, vagy mintha egy magas nyakú gyapjúpulóver dörzsölné a bőrét. Lassanként rájött, hogy a jelenséget a férfi indítja el: valahányszor az arcát, a száját bámulja, és az orális szexre gondol, a nőnek elkezd leválni a feje. Nagyon kellett ezzel vigyázni, mert ha belement volna a játékba, könnyen megeshetett volna, hogy a nyílt utcán történik meg a dolog.

Egy alkalommal hazafelé menet megmutatta a férfinak a talpakat. Hogy még mindig ott vannak. – Azért furcsa, hogy nem mozdultak el, nem? – kérdezte. A férfi semmi különösöt nem talált ebben, még a vállát is megvonta volna, ha nem lett volna tele a keze tescós csomagokkal. Így csak vitte tovább az ásványvizeket, a nő meg hirtelen ötlettel visszazaladt, és megpróbálta megemelni a két talpat. Meg se mozdultak,

a kemény földben még csak alájuk se lehetett nyúlni. – Hagyd már a francba – mondta a férfi, mert fásztották a nő furcsa dolgai: pedig a lejáró fejről akkor még fogalma sem volt. Azt gondolta, a nő időnként úgy viselkedik, mint valami marslakó – és bizonyos értelemben igaza is volt. Nemcsak a foci nem érdekelte, hanem szinte semmi, ami az úgynevezett normális, hétköznapi embereket szokta. Nem tévézett, és nem szeretett öltözködni, egyedül a fordítások hozták lázba. Mondott időnként olyanokat, hogy szeretne gyereket, meg el akar menni Mexikóba, de már egy sima kirándulás után is elfáradt, és legszívesebben elbújt volna az emberek elől. Az eget szerette nézni, magyarázta, mit lehet a felhőkben látni – ez elég idegesítő szokása volt egyébként, mert amit mutatott, soha nem hasonlított a megnevezett állatra vagy formára.

Kora tavasszal, úgy március közepe táján a férfi felesége néhány napra elutazott a gyerekekkel a nagymamához. Ritka volt az ilyen alkalom, első este el is határozták, hogy elmennek moziba. Pontosabban a férfi határozta el, hogy elviszi a nőt. Volt akkoriban a fővárosban egy új mozi, ahol háromdimenziós filmeket vetítettek. Ez újdonságnak számított, a férfit kérte is már a felesége, hogy menjenek el hárman, és nézzenek meg valamit, de most úgy alakult, hogy mégis a nő ült mellette az akváriumszerű vetítőteremben. Nem baj, gondolta magában, a tavaszi szünet után majd elhozza a családot is. Nézte oldalról a nő profilját. Milyen szép – csodálkozott rá. Amikor a nő fölvette a szemüveget, úgy nézett ki, mint valami úrlény. Ugyanaz az enyhe émelygés és szédülés fogta el, ami – mondjuk így – szétválás előtt szokta. Később a férfi gondolatait szerencsére elterelte a film, úgyhogy nem is adódott semmi baj. A vetítés végén úgy lépegettek kifelé karjukon a kabáttal, mint egy igazi házaspár. Az előtérben a férfinak eszébe jutott, hogy mi lenne, ha csináltatnának a pláza földszintjén egy auratérképet.

A nő hagyta magát rábeszélni a felvételre, a kirakatban látható neonszínű testek különben se mutattak rosszul. Az üvegpult mögött álló fiatal férfi kedves, szinte gyengéd hangon hadarta nekik, hogy mi mindent árul el egy ilyen térkép rejtett betegségekről és elfojtott lelki problémákról – és végső soron magáról a személyiségről is.

A férfinak nem voltak se elfojtott lelki problémái, se betegségei, volt viszont szép, szivárványszínű, nagy aurája. A kinyomtatott lapot nagylelkűen a nőnek ajándékozta, aki szintén bevonult a kabinba. A második felvétel elkészülte után zavart csönd támadt. Meg kellett ismételní az egész procedúrát. Levetközni, nyakláncot levenni. Amikor a harmadik felvételen is ugyanaz látszott, pontosabban nem látszott, a fiatal természetgyógyász megadóan, szinte bocsánatkérően nézett fel az üvegasztal mellől:

– Ne haragudjon, asszonyom, de magának nincs aurája.

A nő zavartan mosolygott, mintha valami idéetlen bókot kapott volna, amit pirulva illik elhárítani, hogy ugyan ne vicceljen már, ez azért túlzás. Közben meg az futott át rajta, hogy akkor ő meg van halva. Hogy ez csak akkor lehetséges, ha valamikor már meghalt, csak a teste itt maradt emlékebe a férfi oldalán. Ezt ott a gyógynövényplakátokkal és ezoterikus könyvekkel zsúfolt helyiségben nem kezdte el fejtegetni, inkább leült a szerelme mellé, aki most kérdezősködni kezdett, hogy volt-e már ilyesmire példa, meg hogy nem jelent-e ez valami rosszat, például betegséget. A természetgyógyász kicsit tanácstalan volt, a pénzt nemigen szerette volna visszafizetni, úgyhogy azt válaszolta, a vizsgálat során bizony gyakorta adódnak paranormális reakciók. A nőn a paranormális szónál átfutott, hogy akkor itt az alkalom megbeszélni ezt a fejdolgot is, de a férfi közben átlendülni látszott a kérdésen, és biztosította a nőt, hogy aura nélkül is ugyanúgy szereti. A természetgyógyász, látva, hogy nem lesz reklamáció meg ÁNTSZ meg felügyeleti szerv, meg ami még ilyenkor szóba kerülhet, megkönnyebbülten elso-

rolta az összes egyéb szolgáltatást, amelyek közül ő személy szerint az előző életekbe tett utazások jótékony hatására esküdött. Mindjárt fel is ajánlott kárpozlásként egy utaztatást, ami azért volt furcsa, mert szemben pont egy Neckermann iroda működött, és tükröződött az üvegen a sárga felirat. Elmondta, hogy a konfliktushelyzetek megoldásában nagyon sokat segít, ha tudjuk, milyen karmikus adósságot törlesztünk, és milyen feldolgozatlan történeteket hordozunk, mert van például olyan, hogy valakinek fáj a háta, és ez azért van, mert az előző életében ott megszúrták lándzsával. A férfi mondta, hogy neki mondjuk eléggé fáj, és látszott rajta, hogy mindjárt felhasználja a bonusutaztatást, de a természetgyógyász ekkor váratlanul a nő felé fordult, és megkérdezte, hogy gondolkodott-e már valaha azon, ki lehetett ő az előző életében.

A nő majdnem rávágta, hogy hát janicsár, de aztán számára is meglepő módon hangozatosan és érthetően azt válaszolta:

– Gondolkodtam. Földlakó.

– Hogy értetted ezt? – kérdezte a férfi hazafelé a kocsiban, ugyanis elég kínosan érintette, ahogy a természetgyógyász a válasz után ránézett. El is határozta, hogy másnap lemegy a családjá után, és felhossa őket kocsival. Olvad a hó, sár van, meg ott a kisbicikli is, minek vonatozzanak. Két hétig föl se hívta a nőt: ezalatt döbbszent rá, valójában mennyire szereti.

A nő közben rengeteg fordítást elvállalt a munkahelyén, és igyekezett nem a mobiljára figyelni. Ez persze nem nagyon sikerült, minden nem fogadott hívás heves szívdobogással töltötte el, és titokban azt remélte, hogy a férfi a két hét alatt végleges döntést hoz majd. Várta a jeleket, mintha rádióhullámokat figyelne csukott szemmel a levegőben.

Hazafelé időnként megnézte a talpukat. Ott voltak, el se mozdultak a helyükről. Közben elolvadt a hó, feláztatta a földet, utána pedig munkások ástak gödröket a füves mezsgye szélére. A gödrökbe ványadt facsemetéket állítottak, az ingatag törzseket lécekből szögelt támasztékkal vették körbe.

A második hét közepén az egyik barátnője tanácsára fölkeresett egy pszichiátert, aki ugyan csak egy konzultáció erejéig ért rá, de megígérte, hogy két hónap múlva rendszeresen tudja majd őt fogadni. A rendelő a belvárosban volt egy gangos házban. A sóvány, magas pszichiáter halk és biztató hangon tessékelt be a szűrt lámpafénnyel megvilágított kis szobába. Leültek egymással szemben, és azzal az egyszerű szemérmesen duruzsoló, ám mégis férfias hanghordozással szólította fel a nőt, hogy meséljen a problémájáról, amivel a nőgyógyászok és ügyvédek szokták bemondani a végösszeget.

A nő röviden, a lehető legkevesebb kommentárral ismertette a problémát. Nem szeretett nyafogni, úgy gondolta, egy szinte lehetetlen történetet csak egyszerűen szabad elmondania, nehogy hiteltelenné váljon. A pszichiáter hallgatott, bólogatott, aztán szárazon, célzottan kérdezett. Nyilván egy brutális apa vagy egy leányát elengedni képtelen, zsarnok anya sziluetjét látta kirajzolódni a háttérben, mert olyanokat feszegetett, hogy nem mondogatta-e véletlenül gyerekkorában az apja, hogy olyat kapsz, hogy leesik a fejed, vagy nem mondta-e neki valaha az édesanyja egy nehéz, megoldhatatlannak tűnő helyzetben, amikor vigaszra lett volna szüksége, hogy ne veszítsd el a fejed. A nőnek egyáltalán nem tetszett, hogy a pszichiáter ilyen síkra próbálja terelni a beszélgetést, mert bevallottan nem volt barátja a modern, elemző lélektani módszereknek. Bizonygatta, hogy itt nem valamiféle érzetről van szó, nem egy belső lelki tartalom szimbolikus megjelenéséről, hanem egy nagyon is konkrét problémáról, amit – úgy tűnik – egy másik ember nagyon is konkrét vágya idéz elő. Miközben beszélt, vé-

gig úgy érezte, a pszichiáter biztosan valami hisztérikus félhülyének gondolja őt. De ebben nem volt igaza, mert a pszichiáter azt gondolta, hogy a nő egészen hülye, kinézet viszont belőle egy stabil állást, egy hosszabb, egy-két éves terápiát és esetleg egy futó kalandot is. Amikor az ajtóban elköszöntek, a férfi azt mondta, hogy nem látja megoldhatatlannak a problémát, de sok időre lesz szükség. Közben még mindig a nő száját nézte. A száj megkérdezte, hogy mennyivel tartozik, a kéz kiszámolta a hétezer forintos óradíjat, a fej meg közben azt gondolta, hogy na elmész te a jó kurva anyádba. A terápia ily módon rögtön véget is ért, mielőtt elkezdődhetett volna. A nő visszahívta a barátnőt, és beszámolt a szeánszról, a munkahelyén pedig még több fordítást vállalt, most már hétvégére is.

Péntek volt, épp a leendő faszor mellett lépegetett hazafelé, amikor a férfi felhívta, hogy úton van hozzá, és fölmehet-e, mert már itt van a lakótelep mögött. A játszótérnél járt, amikor szembetalálkoztak. Álltak, nézték egymást. A férfinak picit könnybe lábadt a szeme, a nő meg a sálját húzigálta, mert váratlanul, két hét szünet után bizsergni kezdett a nyaka.

És akkor megtörtént.

A fej ingani kezdett, először csak kicsit, mintha helytelenítené a kora tavasszal végzett faültetést, vagy mintha a nő bolgár lenne, és most azt felelné a férfinak, hogy igen, hozzád megyek feleségül. Aztán biccentett egyet, és leesett a sárba. A férfi rémülten körbenézett, aztán fölkapta. A nő továbbra is ott állt vele szemben, és nem rogyott össze, nem terült el a földön, a férfi pedig émelyegve bámult, és tartotta a fejet. Henc – futott át a nőn. A férfi közben a kabátjába törölte a fél kezét, a másikkal meg alányúlt az összecsomósodott hajnak. – Húzod – szólalt meg a száj. A férfi elnézést kért, és nem ájul el, pedig egy töredék másodperccel ezelőtt fordult vele egyet a világ, és a hátsó falon megpillantotta a jelen oldalán tátongó vézskijáratot. De mégse lépett ki rajta, noha azt se mondhatjuk, hogy uralta volna a helyzetet. Nem uralta. Végül a nő mozdult először, a test elindult, és a nyakát előretartva megpróbált aláújni a törésfelületnek. Az illesztéshez azonban függőlegesbe kellett volna hozni a fejet, mert épp a tarkó nézett lefelé. A nő picit ideges lett, azt gondolta, hogy a férfinak mégis el kellett volna ájulni, akkor mindent eldobott volna, és nem kéne itt a nyílt utcán bénázni. A szövetkabátos karok felnyúltak, és mint egy dinnyét, óvatosan kiemelték a férfi kezéből a fejet, aztán visszaigazították a helyére. A nő kicsit megmozgatta a nyakát, mint aki hosszan ült a számítógép előtt, aztán egy papírzsepivel letörölgette a férfi zsebe fölé kenődött vérmaszatot. Adott neki még egyet, mert a keze is sáros volt. – Tiszta – mondta –, csak gyűrött. – Majd otthon kezet mosol. – Aztán karon fogta, és vezette szépen a ház felé.

A férfi megivott egy rumos teát, és elszívott egy cigit, pedig nem is dohányzott. Aztán lassan magához tért, és beszámolt róla, hogy milyen szar volt az anyósánál, és mennyire hiányzott neki a nő. És hogy sajnálja ezt a fejdolgot, reméli, hogy nem lett rajta púp. A nő közben a konyhában tett-vett, és bevallotta, hogy halálosan kimerült, és hogy ma korán le fog feküdni, mert egész héten nem bírt aludni, folyton a jeleket várta. De most, hogy a férfi végre előkerült, most már biztosan menni fog. A férfin ekkor átfutott, hogy addig tulajdonképpen kölcsön is kérhetné a fejet, de aztán elszégyellte magát – meg különben is hova tenné. Bár – ezt azért még végiggondolta – a kék sporttáskába, amivel focizni szokott járni, pont beférne, és azt a felesége sose szokta megnézni. De aztán egy gyöngéd puszival elköszönt, és megígérte a nőnek, hogy segít a bevásárlásban.

Másnap úgy járkáltak a zörgő fémkocsival a polcok között, mint egy összeszokott házaspár. – Tojás – mondta a férfi. – Jaj de jó, hogy szólsz – felelte a nő. – Margarin. Sajt. Gyümölcsjoghurt. Tej.

– Az nehéz, majd én hozom – készségeskedett a férfi, és egy átható, szerelmes pillantást vetett a nő arcára, fókuszban a szájával. Aztán a nő eltolta a kocsit a zöldségek felé. A férfi megtorpant a húszféle tejfeliratú téglagúla előtt, és eszébe jutott, hogy a felesége mindig biotejet szokott venni, de a nő talán nem, és ha nem, akkor meg milyen. A nő folyton fogyókúrázott, de ebből még nem következett okvetlenül a sovány tej, úgyhogy elindult vissza megkérdezni. A zöldségek előtt elhaladva a periférikus látásával valami szokatlant érzékelt. Közelebb ment, hogy megnézze.

A grépfrútok között a tárolóban egy női fejet vélt megpillantani. Először azt hitte, ez már tényleg az idegek játéka, aztán meg azt, hogy valami egzotikus, szőrös gyümölcs, hiszen annyi mindent lehet mostanában kapni. Amikor közelebb ment, látta, hogy mégiscsak egy női fej. Egy nyitott szájú, pislogó fej, amely szinte csábosan nézelődik a gyümölcspulton. Odament, körbepillantott, és fölkapta. Zakatoló aggyal tartotta a hóna alatt, aztán megnyugtatta magát, hogy ha a nőnek nem lett a múltkor baja, akkor ez nyilván másokkal is megesik, nem kell tehát rögtön valami rettenetes dolgra gondolni. Egyébként meg jól jöhet otthon alkalmanként ez a fej. Egész fiatalnak tűnik. Úgy számított, a nő úgyis ellesz még a gyümölcsök válogatásával, úgyhogy a legközelebbi pénztárhoz sietett, és fölrakta a talált fejet a szalagra. – Nem tudom beütni, nincs rajta kód – felelte a pénztárosnő. – Hozzon egy másikat! – A férfi bizonygatni kezdte, hogy csak ez az egy darab volt, mire a pénztárosnő kelletlenül megforgatta és körbejárta a leolvasóval. Ahogy fölemelte és félrehúzta a haját, a férfinak hirtelen ismerősnek tűnt a profil. Jézusom. – Inkább visszaviszem – hadarta a meglepett pénztárosnőnek, aztán két sampon- és fogkrémgondola közé beérve ráförmedt a nőre: – Mért nem bírsz szólni, hogy megint rád jött? Honnan tudtam volna?

A fej furcsán mosolygott, fogalma nem volt róla, hogy mi jött rá, és hogy merre lehet a test. Amaz időközben megérkezett az aszalt gyümölcsökhöz, de parancs és irányítás híján lecövekelt, kezével még mindig a bevásárlókocsit tartva. Az arra járó családok idegenkedő pillantással méregették, egy jól öltözött anyuka meg is jegyezte, mennyire viszolyog az ilyen agresszív, toladó reklámoktól. És hogy ez tulajdonképpen elég gusztustalan, nem is érti, mit hirdet. Az apuka fejtegetni kezdte, hogy hát éppen ez az, nem hirdet semmit, az intelligens vásárlásra hívja fel a figyelmet, majd rögtön be is tett tíz csomag hántolt napraforgómagot a leértékelt porszívó mellé.

Amikor odaértek, pont nem állt senki a közvetlen közelben. Egy Túró Rudit majszoló gyerek ugyan nézte őket a halaspult akváriuma mellől, de a férfi azt gondolta, ez a legkevesebb, és határozottan visszatette a fejet a helyére, mint ahogy a sapkát szokta a kisfiára rántani, amikor eljönnek az oviból. Közben azt fogalmazgatta, hogyan fog megszabadulni a nőtől, mert egyrészt utálta már a kettős bevásárlásokat, másrészt nemrég olvasott egy riasztó halálözési statisztikát a fiatal magyar férfiakról, és ebben előkelő helyen szerepelt a halálokok között a stressz. Nem fogsz te engem a sírba vinni, összegezte magában, miközben a pénztárhoz mentek. Rutinosan bezacskózott, mert a felesége mellett erre már nagy gyakorlatra tett szert, aztán az órájára pillantott. Persze hogy az egész délelőtt elment a bevásárlással. Délre meg azt ígérte, hazaér, mert még alvás előtt fel akarta ragasztani a gyerek plafonjára a világító csillagképeket.

Kedden tudtak legközelebb találkozni, a felesége ugyanis gyógynövénytanfolyamra ment, a kisfiúra pedig a nagyanja vigyázott. A férfi nem kocsival jött, hogy azért

tudjanak inni egy kortyot a nővel, és meglepetésként már a HÉV-megállóban várta. A nő meglehetősen fáradt volt, a látása pedig még a szokottnál is jobban kiélesedett. Az ülések vászonborításában állandóan különféle betűket fedezett fel, amikor pedig kiszállt, és lehajtott fejjel baktatott a lejárathoz, arra lett figyelmes, hogy a betonra köpött megkopott rágó gumik csillagképekké állnak össze. Kis-Göncöl, Nagy-Göncöl, Hattyú. Törte az új csizma, a férfi kedvéért vette csak föl, aznap először.

A férfi átadta a cserepes azáleát, mert azt már megjegyezte, hogy a felesége szereti a vágott virágot, de a szeretője nem. Elindultak a lakótelep felé, miközben azt mondogatta, hogy úgy érezte, sose lesz vége ennek a napnak. – És még nincs is vége – mondta a nő, és valahogy olyan furcsán csengett a hangja, mintha nem örülne igazán, de lehet, hogy csak a csizma meg a fáradtság okán. Óriási kerülőt kellett tenniük, mert a facsetetés részen nem tudtak átvágni. Bokáig ért a sár, teljesen felázott a talaj, a barna lében cigarettásdobozok és eldobott jegyek rothadtak. El kellett gyalogolniuk az OTP-ig, ott körbekerültek, aztán visszafelé mentek a leendő fasor mellett. A férfit most az se zavarta, hogy egyik kezében női táskával, másik kezében egy azáleával megy, kutyasétáltatók ugyanis pont nem voltak. A nő egy pillanatra megtorpant: eszébe jutottak a talpak. Odament, hogy megnézze, a helyükön vannak-e.

Ott voltak. Nem mozdultak el, szinte lebegni látszottak a sárban. – Jé – mondta a nő, és elgondolkodva nézett valahova a távolba. A férfi beérte, és maga felé fordította.

– Szeretsz te engem?

A nő nem válaszolt, pedig két év óta most először fordult elő, hogy a férfi ilyesmit kért. Ehelyett újra finoman ingatni kezdte a fejét, jobbra-balra, bolgárosan, mintha csak azt válaszolná a férfinak, hogy igen, és mondtam már, hogy hozzád megyek feleségül. Aztán a fej lebillent, és mielőtt a férfi eldobhatta volna a cserepes virágot és a táskát, legurult a sárba. Nem sokkal a talp mellett ért le, azonnal süllyedni kezdett. Pár másodperc elteltével csak az arc látszott ki az iszapsapkából, de a száj még mondott valamit, amin a férfi később nagyon sokat gondolkodott:

– Jobb volna nekem bárkivel, aki nem te vagy. – Aztán elmerült.

A férfi annyit látott, hogy a test hirtelen lehajlik, mint aki fejest készül ugrani: azt hitte, a haj után kap. – Mit csinálsz – kérdezte a nőt, aki a kérdést a helyzetből adódóan már nem hallhatta, tele volt a füle földdel. A test olyan mozdulatot tett, mint egy imára készülő muzulmán, majd előredőlt lefelé a latyakba. Nem tartott soká az egész alábukás, rövid idő múlva már csak a csizma két talpa látszott. Még ott volt az egyik az árcédula.

– Mit csináltál? – suttogta megint a férfi, és nézett lefelé, mint aki egy sír mellett áll az azáleával.

Négy fekete talp rajzolódott ki a földben, mintha egy víziógyáros a Szeretkezz, ne háborúzz! felirat cipős változatát készítette volna el, jelezve, hogy ebben a különös háborúban a szerelmeseknek nem volt idejük levetkőzni.

– Mit csináltál – mondta még egyszer a férfi, aztán harmadszorra és negyedszerre és tizedszerre is. – Mit csináltál, mit csináltál... – De végül megmozdult, letette a táskát meg a virágot, mert a távolban feltűntek a kutyasétáltatók, az égen pedig a Kis-Göncöl, ami így kora tavaszi estéken meglehetősen szokatlan dolog.